

ע"פ 4935/14 - גדעון שמואל נגד מדינת ישראל, המועצה האזורית בקעת הירדן, חברת ע.ה. אגם תובלה, בקעת כנרות-מוסד חינוכי

בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים
ע"פ 4935/14

לפני: כבוד השופט י' דנציגר
כבוד השופט נ' הנדל
כבוד השופט צ' זילברטל

המערער: גדעון שמואל

נגד

המשיבים: 1. מדינת ישראל
2. המועצה האזורית בקעת הירדן
3. חברת ע.ה. אגם תובלה
4. בקעת כנרות-מוסד חינוכי

ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי נצרת מיום
01.06.2014 בת"פ 12701-07-13 שניתן על ידי כבוד
השופט ס' דבור

בשם המערער: עו"ד אלעד רט; עו"ד עינת ברנע

בשם המשיבים: עו"ד סיגל בלום

פסק-דין

השופט נ' הנדל:

1. המערער הורשע, על פי הודאתו, בשלושה אישומים בבית המשפט המחוזי בנצרת, ת"פ 12701-07-13 (כב')

עמוד 1

השופט ס' דבור). המשותף לשלושתם - עבודתו של המערער כחשב שכר או מנהל חשבונות במוסדות שונים. הוא היה המורשה היחיד לביצוע פעולות של הזנת המשכורת לעובדים, כאשר הוא נהנה מאמונם המלא של מעבידיו. המערער ניצל את תפקידו כדי להעביר מדי חודש בחודשו, בדרכים שונות, תשלומים בהיקף של עשרות אלפי שקלים לחשבונות בנק שונים, מבלי לדווח על מעשיו. הכסף שימש להימורים בדוכני פיס. הסכום הכולל של הגניבה הוא כ-8,000,000 ₪.

בית המשפט המחוזי גזר על המערער מאסר בפועל לתקופה של שש שנים; מאסר על תנאי למשך שנה, לבל יעבור בתוך תקופה של שנתיים אחת מן העבירות בהן הורשע; קנס כספי בסך 40,000 ₪ או 50 ימי מאסר תמורתו, אשר חולק ל-40 תשלומים חודשיים שווים; פיצוי כולל של 1,080,000 ₪. הערעור מופנה כנגד חומרת עונש המאסר בפועל, סכום הקנס והמאסר שנקבע תמורתו. עוד ביקש המערער לנכות את ימי מעצרו מתקופת מאסרו.

2. ביתר פירוט, המערער הורשע באישום הראשון בעבירות אלו: גניבה בידי עובד ציבור, מרמה והפרת אמונים, השמדת ראיה, רישום כוזב במסמכי תאגיד, הלבנת הון והעלמת מס במרמה. העבירות בוצעו החל משנת 2006, במשך כארבע שנים. הסכום הכולל של הגניבה באישום זה הוא כ-6,000,000 ₪. המערער עבד במועצה האזורית בקעת הירדן כחשב שכר, ונהג להוסיף לרשימת מקבלי המשכורת "עובדים פיקטיביים" או להוציא "תלושים פיקטיביים". התשלומים הועברו לחשבונות בנק להם הייתה לו גישה. לאחר מכן שינה את הרישומים, כך שהנתונים הפיקטיביים לא הופיעו עוד ברשימות הנתונים של מקבלי המשכורות. במקביל לכך השמיד את התלושים הפיקטיביים.

האישום השני מתייחס לעבודתו של המערער בחברת "ע.ה. אגם תובלה", משנת 2004 ועד לשנת 2010. החל משנת 2006 העביר המערער כ-2,000,000 ₪ לחשבונות בנק בשליטתו. הסכומים הועברו באופן הנחזה כתשלום עבור עבודות שנעשו בחברה. בד בבד זייף את רישומי החברה, כך שהעברות אלה לא הופיעו ברישומי ההוצאות של החברה. בעקבות המעשים הורשע המערער באותן העבירות שבהן הורשע במסגרת האישום הראשון.

האישום השלישי עניינו עבודת המערער כמנהל חשבונות במוסד החינוכי "בקעת כנרות". הוא לא היה מורשה חתימה בחשבון הבנק. לחשבון זה העביר חלק מן הסכומים שאותם גנב במסגרת שני האישומים הראשונים. לאחר העברה זו, משך מחשבון הבנק של המוסד, במזומן או בשיק, את הסכומים שאותם גנב ושאותם העביר לחשבון זה, למרות שלא היה מוסמך לעשות זאת. הוא הורשע בעבירות של מרמה והפרת אמונים בתאגיד; קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות; זיוף מסמך בנסיבות מחמירות; עבירות עובדים בתאגיד; ובהלבנת הון.

3. הסנגור הפנה לתסקיר שהוגש לבית המשפט המחוזי, שהמליץ על אי-מיצוי הדין עמו, הטלת ענישה שתאפשר לו להמשיך בתהליך הטיפול והטלת צו מבחן לתקופה של 24 חודשים. לגישת הסנגוריה, גם אם ענישה שאינה כוללת מאסר בפועל מקלה מדי - הפער בין המלצת שירות המבחן לבין העונש שהוטל על ידי בית המשפט המחוזי מצדיק התערבות. עוד הדגיש כי המערער הוכיח שפניו לשיקום ושאינו מסוגל לשלם את הקנס. על כן, נטען, אין טעם להטיל קנס בגובה שהוטל, ואין הצדקה להטיל את תקופת המאסר לצידו, אם לא ישולם הקנס. מנגד סומכת המדינה את ידיה על פסק דינו של בית המשפט המחוזי.

4. אכן, דין מאה כדין פרוטה בכל הקשור להרשעה בעבירת הגניבה, אך לעניין העונש יש משמעות להיקף הסכומים שנגנבו, אופן ביצוע הגניבה ונסיבות ביצועה. המערער זכה לאמון מצד שלושה גופים שונים, שניים מהם מוסדות

ציבוריים. הוא מעד שוב ושוב במהלך השנים. הסכומים הגיעו, כאמור, לכ-8,000,000 ₪. בנוסף לכך, עסקינן בתקופה ארוכה - כארבע שנים - שבמהלכה השקיע המערער את כל מאמציו כדי לגנוב כסף לא לו, על מנת לממן את הרגליו להימורים. כמובן, סוגיית ההימורים עלולה להיות שורש הרע, ויעיד על כך המקרה דנן. ברם, אין בכך להתיר את המעשים או להקל על ביצועם.

בנוסף לעבירת הגניבה, עבר המערער עבירות מס הכנסה והלבנת הון. כבר נקבע כי המונח "צווארון לבן" לא נועד להלבין את מעשיו של גנב או רמאי הזוכה להגדרה זו. הניסיון מלמד כי לא פעם היקף מעשיו חמור אף יותר בהיבט של פגיעה בציבור ובקושי לגלות אותם. לבוש של עניבה ומקטורן, שימוש במחשב או בעט - אינם נימוקים להקלה בעונש. עקרון ההלימה מחייב שפרטי המעשה יילקחו בחשבון. אמנם נכון הוא שאין למערער הרשעות קודמות, ויש להתחשב בכך. אך בל נשכח כי עסקינן בעבירות של הפרת אמון - לו היה למערער עבר פלילי לא היה מתקבל לתפקידים אותם ביצע. הפגיעה באמון היא הנפילה הקשה ביותר. צא ולמד כי כל אחד מן הפרמטרים של העבירה מחייבים החמרה בעונש. המסר המופנה כלפי המועלים בכספי חברה או מוסד ציבורי חייב להיות ברור. יצוין כי נטען בדיון שנערך כי הגופים שנפגעו מנהלים תביעות אזרחיות כנגד המערער בגין המעשים שביצע.

בית המשפט המחוזי קבע, לאחר סקירת הפסיקה, מתחם לכל אחד מן האישומים. הראשון - בין 4-7 שנות מאסר. השני - 3-6 שנים. השלישי - 2-4 שנות מאסר. בראייה זו, העונש הכולל אשר הושת על המערער לא ממצה את חומרת המעשים. בכל מקרה, לא ניתן לומר שהוא חורג מעקרון ההלימה.

5. הטענה המרכזית של הסנגור נגעה לתסקיר שירות המבחן בעניינו של המערער. נראה כי התסקיר הראשון שהוגש לבית המשפט המחוזי מאוזן יותר מן התסקיר השני. עולה ממנו כי טרם מעצרו השתתף המערער בהליך טיפולי, אך המשיך לעבור בתקופה זו עבירות נוספות. באשר להמלצת קצין המבחן, כלל מושרש הוא כי אין חפיפה בין שיקוליו לבין שיקולי בית המשפט. במקרה זה נראה שהתוצאה אליה הגיע שירות המבחן אינה מביאה בחשבון את חומרת הפגיעה.

התסקיר השני שהונח לפנינו אמנם מעודד יותר, אך מכאן חולשתו. נקבע כי המערער הוא אדם ללא נורמות ודפוסים עברייניים, חיובי, משתף פעולה עם גורמי הטיפול, מחויב לתהליך ומכיר בבעיית התמכרותו. נדמה שמצבו של המערער מורכב יותר. בכל מקרה, אין לפנינו מערער אשר שיקם את עצמו והחזיר באופן מלא את הגזלה אשר גזל. אכן, תיקון 113 מזכיר את שיקול השיקום בסעיף 40 לחוק העונשין, התשל"ז-1977. אך אלה מילות הסעיף: "סיכוי של ממש שישתקם". לא התרשמתי כי זה המצב בעניינו.

6. אשר לעונש הקנס. על רקע ההיבט הכלכלי המובהק המצוי בעבירות שביצע המערער, אין לומר כי בית המשפט סטה מעקרונות הענישה בהשיתו עליו קנס בסך 40,000 ₪. תוצאה זו מידתית, בפרט לנוכח החלוקה ל-40 תשלומים. כך גם תקופת המאסר של 50 ימים תמורתו, שהינה מידתית בנסיבות העניין. בראייה כוללת, העונש הכספי אינו העיקר, וסכום התשלום ותקופת המאסר הם סבירים. אל לעברין המבצע גניבה בהיקף כה גדול אך נותר ללא כסף לצפות כי מעמד זה יקנה לו חסינות מהטלת עונש קנס. שיקולי הענישה הנשקלים בעת הטלת קנס כספי דורשים בחינה עצמאית, ובית המשפט המחוזי לא סטה מכך.

7. סיכומי של דבר, לא מצאתי כי נפלה טעות בגזר דינו של בית המשפט. הייתי מציע לחבריי לדחות את הערעור -

זאת פרט לכך שיש לנכות את ימי המעצר שבו שהה המערער - מיום 30.6.13 ועד ליום 3.9.13 - מעונש המאסר בפועל שנגזר עליו. ניכוי המעצר הוא פרקטיקה ראויה. ככלל, יש לשאוף שהמעצר ינוכה מימי המאסר ולא יתווסף אליהם.

ש ו פ ט

השופט י' דנציגר:

אני מסכים.

ש ו פ ט

השופט צ' זילברטל:

אני מסכים.

ש ו פ ט

אשר על כן, הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט נ' הנדל.

ניתן היום, י"א באב התשע"ה (27.7.2015).

שופט

שופט

שופט
